

СИЛАБУС
освітньої компоненти
**«Кейс-менеджмент у роботі з військовими
та ветеранами війни»**
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма: «Поствоєнна соціально-психологічна реінтеграція».

Спеціальність: П10 Соціальна робота та консультування.

Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення.

Рівень вищої освіти: другий (магістерський).

Викладач	Тургенєва Анастасія Олександрівна, к. пед. н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fdso/structure-fdso/kaf-social-pedagogy/composition-kaf-social-pedagogy/turgeneva/
Контактний телефон	
Е-mail викладача	turgeneva.an@gmail.com
Графік консультацій	П'ятниця: 13.00-14.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Форма навчання	Кількість кредитів/годин	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Звітність
денна	3/90	10	14	66	залік
заочна		8	6	76	

Семестр: II семестр (денна, заочна форми).

Мова навчання: українська.

Ключові слова: кейс-менеджмент, реінтеграція, військові, ветерани війни, цивільне життя, люди з інвалідністю, соціальна адаптація, перекваліфікація, працевлаштування, психосоціальна підтримка, менторство, територіальні громади, етика, ЦСР 10 «Скорочення нерівності», ЦСР 11 «Стійкі міста та громади».

Мета курсу: сформувати у майбутніх фахівців теоретичні знання й практичні навички кейс-менеджменту, необхідні для комплексної оцінки потреб, розроблення та реалізації індивідуальних планів супроводу, координації міжсекторних послуг, ефективного використання нормативно-правових гарантій і ресурсів, моніторингу результатів підтримки військових та ветеранів війни в процесі їх реінтеграції.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК-2. Здатність розробляти і управляти проектами.

ЗК-7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-9. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність працювати в команді.

ФК-2. Здатність до виявлення соціально значимих та психологічних проблем, а також факторів досягнення соціального та психологічного благополуччя різних груп населення, що постраждали від війни, для підвищення стійкості та постравамачного зростання на різних рівнях.

ФК-3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК-4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки та реінтеграції.

ФК-5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК-6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

ФК-7. Здатність до професійної рефлексії.

ФК-8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.

ФК-10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.

ФК-13. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

ФК-14. Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.

ФК-15. Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій соціально-психологічної підтримки, відновлення, реінтеграції та захисту різних категорій осіб, соціальних груп та громад, які постраждали від війни.

ФК-17. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

ФК-19. Здатність розпізнавати наслідки післявоєнної травми в різних контекстах, надавати індивідуальну, групову та громадську соціально-психологічну підтримку, розробляти та реалізовувати стратегії адаптації та реінтеграції з урахуванням принципів прав людини, гендерної рівності, інклюзії та соціальної справедливості з метою відновлення психічного здоров'я, соціального благополуччя та повноцінної участі осіб у суспільному житті.

Результати навчання:

ПР-1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР-4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук, зокрема технологій та моделей соціально-психологічної підтримки, адаптації та реінтеграції різних категорій осіб, груп та громад.

ПР-8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

ПР-10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи та соціально-психологічної підтримки, планувати раннє втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

ПР-11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командування та координувати командну роботу.

ПР-13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

ПР-16. Розробляти соціальні проєкти на високопрофесійному рівні у сфері соціально-психологічної підтримки різних категорій осіб, соціальних груп і громад.

ПР-17. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

ПР-19. Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології соціально-психологічної підтримки, відновлення, реінтеграції та захисту різних категорій осіб, соціальних груп та громад, які постраждали від війни.

ПР-24. Розпізнавати наслідки післявоєнної травми, надавати індивідуальну, групову та громадську соціально-психологічну підтримку, розробляти та реалізовувати стратегії адаптації й реінтеграції з урахуванням принципів прав людини, гендерної рівності, інклюзії та соціальної справедливості з метою відновлення психічного здоров'я, соціального благополуччя та повноцінної участі в суспільному житті.

Зміст курсу:

Тема 1. Теоретичні засади реінтеграції військових і ветеранів війни у контексті кейс-менеджменту.

Визначення ключових понять у контексті кейс-менеджменту. Демографічний і соціальний профіль військових і ветеранів війни як вхідні дані для оцінки кейсу. Ідентифікація та класифікація основних потреб військових і ветеранів війни. Статус осіб з інвалідністю внаслідок війни і його значення для кейс-планування. Завдання та напрями реінтеграції як етапи кейс-планування. Система надання психосоціальної підтримки і місце кейс-менеджера в ній. Пільги та державні гарантії: як інтегрувати ресурси в індивідуальний план супроводу. Бар'єри доступу до допомоги та практики їх подолання у роботі кейс-менеджера. Приклади успішних практик реінтеграції військових і ветеранів війни в Україні та закордоном. Роль сім'ї у процесі реінтеграції військових і ветеранів війни. Особливості підтримки жінок-ветеранок і жінок на службі. Індикатори успіху, моніторинг і оцінка ефективності індивідуальних планів супроводу.

Тема 2. Реабілітація військових і ветеранів війни: мультидисциплінарний кейс-підхід.

Поняття реабілітації військових і ветеранів війни. Мета та завдання соціально-психологічної реабілітації у межах кейс-менеджменту. Мультидисциплінарний підхід до реабілітації військових і ветеранів війни. Нормативно-правове забезпечення реабілітації ветеранів війни та членів їхніх сімей. Методи соціально-психологічної реабілітації військових і ветеранів війни. Робота з військовими, які мають важкі наслідки бойових поранень (ампутації кінцівок, зміни зовнішності, втрата зору). Робота із залежними станами у військових і ветеранів війни. Робота з сексуальними розладами у військових. Соціально-психологічна допомога військовим, звільненим з полону. Активізація ресурсів отримувачів послуг. Оцінка ефективності програми соціально-психологічної реабілітації ветеранів війни.

Тема 3. Встановлення контакту та налагодження взаємодії з військовими і ветеранами війни.

Організація безпечного та підтримувального середовища для ветеранів війни. Вплив суспільних стереотипів на реінтеграцію ветеранів війни. Шляхи встановлення довірливих взаємин фахівця і ветерана/ветеранки. Особливості первинного контакту з діючим військовим. Механізми запобігання соціальній ізоляції ветеранів війни. Особливості спілкування з ветеранами, які мають психічні порушення. Оптимізація взаємодії з ветеранами з інвалідністю з урахуванням гендерних аспектів. Етика спілкування з військовими і ветеранами війни. Особливості комплексної послуги психосоціальної підтримки з формування життєстійкості. Обов'язки та повноваження фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб. Безпекові питання при роботі з військовими. Правила координації з військовими медичними та адміністративними службами. Профілактика професійного вигорання фахівців, які працюють з військовими і ветеранами війни.

Тема 4. Сприяння зайнятості ветеранів війни.

Методологія сприяння зайнятості ветеранів війни. Державна підтримка на здобуття освіти для ветеранів війни. Освітні програми та можливості для ветеранів війни. Професійна адаптація ветеранів війни. Право на отримання ваучера на підвищення кваліфікації, перекваліфікації. Розвиток ветеранського підприємництва та бізнесу. Програми підтримки ветеранського бізнесу. Альтернативні ресурси для навчання, перекваліфікації, відкриття власної справи. Побудова партнерств із роботодавцями: критерії безпечного працевлаштування, адаптація робочого місця, супровідні угоди. Управління caseload: пріоритезація клієнтів, планування часу супроводу при працевлаштуванні.

Тема 5. Менторство та наставництво для ветеранів війни.

Менторство та наставництво як інструменти підтримки ветеранів війни. Основні ролі менторства у ветеранській спільноті. Принципи менторства. Види менторів. Професійні та особистісні якості ефективного ментора. Підготовка та навчання наставників для роботи з ветеранами війни. Особливості проведення наставницьких зустрічей. Роль стилів спілкування для наставницької діяльності. Досвід

зарубіжних країн у менторській підтримці ветеранів війни. Програми наставництва та підтримки ветеранів війни. Менторська програма для ветеранів «рівний рівному».

Тема 6. Діяльність громадських та волонтерських організацій у напрямку реінтеграції військових і ветеранів війни у цивільне життя.

Роль громадських та волонтерських організацій у процесі реінтеграції військових і ветеранів війни. Мережа громадських та волонтерських організацій, що працюють у сфері ветеранських справ. Стратегії залучення військових і ветеранів війни до діяльності організацій. Взаємодія з ветеранськими неурядовими організаціями. Класифікація послуг, що надають ветеранські організації. Розробка механізмів співпраці з громадськими об'єднаннями військових і ветеранів війни з органами державної влади та місцевого самоврядування. Управління волонтерськими ресурсами у кейс-контексті.

Методи навчання:

Результати навчання	Методи навчання
ПРН-1.	Семінарські заняття, навчальні дискусії, групові обговорення, узагальнення навчально-методичної літератури, аналіз проблемних ситуацій.
ПРН-4.	Лекційні та семінарські заняття, навчальні дискусії, бесіда, аналіз науково-методичних джерел, кейс-метод.
ПРН-8.	Лекційні та семінарські заняття, самостійна робота.
ПРН-10.	Лекційні та семінарські заняття, групові обговорення та дискусії, самостійна робота, практичні завдання.
ПРН-11.	Лекційні та семінарські заняття, самостійна робота, дискусії, демонстрація презентацій, аналіз проблемних ситуацій, мозковий штурм, аналітичні дискурси, кейс-метод.
ПРН-13.	Лекційні та семінарські заняття, самостійна робота, аналіз існуючого досвіду практичної соціальної роботи, мозковий штурм, дискусії.
ПРН-16.	Лекційні та семінарські заняття, навчальні дискусії, проблемні ситуації, творчі завдання, кейс-метод, консультування, самостійна робота.
ПРН-17.	Лекційні та семінарські заняття, навчальні дискусії, практичне завдання, проблемні ситуації, кейс-метод, самостійна робота.
ПРН-19.	Лекційні та семінарські заняття, дискусії, кейс-метод, аналіз існуючого досвіду практичної соціальної роботи, творчі завдання, мозковий штурм, підготовка доповідей, презентацій, відеометод.
ПРН-24.	Практико-орієнтовані лекції, дискусії, пояснення, бесіда, кейс-метод, мозковий штурм, відеометод.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): навчальний курс складається з лекційних, семінарських занять, самостійної та індивідуально-дослідної роботи.

Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної доброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагиату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, екзамену заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності та неправомірного використання технологій штучного інтелекту (ШІ) не толеруються; підтримка створення освітньо-наукового середовища, побудованого на прозорості, доброчесності та високих стандартах наукової етики.

Інструменти штучного інтелекту, такі як ChatGPT, Grammarly, Claude, Gemini та інші подібні платформи, можуть бути використані здобувачами освіти для підтримки самостійної та індивідуально-дослідної роботи. Це включає написання чернеток, перевірку граматики, генерацію ідей або обробку даних тощо. Використання має бути етичним і усвідомленим та не замінює особистий аналіз і висновки здобувача.

Суттєве використання ШІ підлягає обов'язковому розкриттю у письмовій/проектній роботі відповідно до політик БДПУ (Політика БДПУ щодо ШІ в дослідженнях; Рекомендації GAIDeT; Положення про використання ШІ в освітньому процесі). Розкриття подається у вигляді декларації в тексті роботи. Недекларування вважається порушенням академічної доброчесності. Розміщення декларації здійснюється перед «Списком використаних джерел» або наприкінці роботи, якщо список джерел не передбачено.

У декларації стисло зазначаються: (1) інструмент(и), версія(ї) та дати використання; (2) делеговані завдання за таксономією GAIDeT і рівень людського нагляду; (3) підтвердження повної відповідальності автора(ів) за зміст і те, що ШІ не є (співавтором); (4) дотримання етики та безпеки даних (не передавати персональні/чутливі дані; результати ШІ перевіряти критично).

Як згенерувати декларацію (коротка інструкція):

1. Перейдіть до GAIDeT Declaration Generator:

UA <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/index-uk.html>

GB <https://panbibliotekar.github.io/gaidet-declaration/>

2. Вкажіть ПІБ автора(ів).

3. Оберіть інструмент(и) ГШІ, зазначте версію(ї) та дати використання.

4. Позначте делеговані завдання зі списку таксономії GAIDeT та, за потреби, додайте короткий коментар.

5. Натисніть «Згенерувати» і вставте сформований текст у розділ «Декларація використання генеративного ШІ (GAIDeT)» вашої роботи (або на останній слайд презентації під час захисту).

Приклад тексту декларації. *Автори декларують використання генеративного ШІ в процесі дослідження та написання. Згідно з таксономією GAIDeT (2025), такі завдання були делеговані інструментам GAI під повним людським наглядом: [перелік того, що делегувалось ШІ]. Використаний інструмент GAI: [назва програми ШІ, яка використовувалась]. Відповідальність за остаточний варіант рукопису повністю лежить на авторах. Інструменти GAI не вказані як автори та не несуть відповідальності за кінцеві результати. Декларацію подав(ла): [прізвище та ім'я].*

В умовах дистанційного навчання лекційні, семінарські заняття проводитимуться в онлайн-режимі у визначений розкладом час. Самостійні та індивідуально-дослідні роботи надсилаються на оцінювання через систему Moodle у визначений політикою курсу термін. Консультації здобувачів проводитимуться згідно визначеного вище графіку.

За умови оповіщення про повітряну тривогу, здобувач має право вийти з пари за попередженням викладача. Пропущену пару необхідно опрацювати асинхронно.

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: технічне (ноутбук, мультимедійне обладнання); програмне (Microsoft Office (Power Point, Word), Zoom, Moodle, репозитарій); наочність (мультимедійні презентації, навчальні фільми).

Система оцінювання та вимоги:

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне запоточну роботу	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3				
T1	T2	T1	T2	T1	T2		50	100
25		25		25				
Тема 4		Тема 5		Тема 6				
T1	T2	T1	T2	T1	T2			
25		25		25				

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів вищої освіти денної форми навчання (поточний контроль)

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 2	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 3	Виступ – 5/5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	5	10	25
Тема 4	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 5	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 6	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25

Система нарахування рейтингових балів для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (поточний контроль)

Теми навчального курсу	Види робіт			Підсумкові бали (max 25 балів)
	Семінарське заняття	Самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Тема 1	-	10	15	25
Тема 2	-	10	15	25
Тема 3	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 4	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 5	Виступ – 5 Участь в обговоренні (доповнення) – 2	10	10	25
Тема 6	-	10	15	25

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється в усній формі (відповіді на перелік запропонованих питань).

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну

кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
50 балів – залік.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

1. Бриндіков Ю. Л. Теорія та практика реабілітації військовослужбовців - учасників бойових дій в системі соціальних служб : дис. ... д-ра педагогічних наук: 13.00.05 / Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. Тернопіль, 2019. 559 с.
2. Буковська О. О. Гірченко О. Л. Сучасні напрямки психологічної реабілітації кризових станів, викликаних екстремальними ситуаціями. *Актуальні проблеми психології* : збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка. Екологічна психологія. 2019. Т. VII. Вип. 47. С. 19-27.
3. Гончар І. Роль реабілітаційного потенціалу особистості в ході соціально-психологічної реабілітації. *Актуальні проблеми соціальної роботи: теорія і практика* : колективна монографія / І. В. Албул, О. Д. Балдинюк, О. М. Бойко [та ін.]; за ред. Н. М. Коляди; МОН України, Розробник Гончар І.Г. Уманський держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. Умань: Візаві, 2020. С. 67–75.
4. Горбунова В. В., Карачевський А. Б., Климчук В. О., Нетлюх Г. С., Романчук О. І. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО : посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 96 с.
5. Зарецька Н. В., Гридковець Л. М. Організаційні засади надання психологічної реабілітації учасникам АТО членам їх сімей. *Вісник КІБіТ*. 2016. № 7. С. 26–33.
6. Zubovskiy D. S. Особистісне зростання учасників АТО у посттравматичний період : дис. канд. психол. н. : 19.00.09 / Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ, 2019. 195 с.
7. Карачинський О. А. Трансформація смислових структур особистості комбатантів у реабілітаційний період : дис. канд. психол. н. : 19.00.09 / Національний університет оборони України імені Івана Черняхівського. Київ, 2019. 175 с.
8. Керрінгтон Дж. Г. Огляд міжнародних практик у сфері реінтеграція ветеранів: міркування щодо воєнного та повоєнного контексту України. ПРООН в Україні. 104 с.
9. Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Остапчук В. В. Психологічна робота з військовослужбовцями – учасниками АТО на етапі відновлення : Методичний посібник. К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2017. 282 с.
10. Методичний посібник для соціальних працівників : Посилення спроможності соціальних працівників здійснювати психосоціальну підтримку ветеранів та їх сімей з питань психічного здоров'я / В.Горбунова, О. Савиченко, І. Тичина, Н. Портницька., 2022. 61 с.

11. Нагорна Н. С., Максѡм К. В. Соціально-підприємництво як детермінанта реінтеграції військовослужбовців, ветеранів АТО/ООС та членів їх сімей. *Габітус. Науковий журнал з соціології та психології*. 2022. №36. С. 272–276.

12. Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні : Закон України від 04.04.2025 № [2961-IV](#). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>.

13. Про соціальні послуги : Закон України від 16.06.2025 р. № 2671-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>

14. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 03.08.2025 № 2011-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>.

15. Реінтеграція ветеранів з інвалідністю : методичний посібник / укладачі: Соцька А., Олійник В., Гусак Н., Демко С., Головка Н., Чорнобровкіна В., Акименко Ю., Мельник Д., Сіренко Т., Лоюк І., Лялька Т. ; упорядниці матеріалів: Волгіна О., Іванова О., Лялька Т. ; Програма розвитку ООН у співпраці з Міністерством у справах ветеранів України. Київ, 2022. 78 с.

16. Соціально-психологічна реабілітація та адаптація військовослужбовців Збройних сил України : нормативно-правове забезпечення / за заг. ред. І. М. Коропатніка ; уклад. Р. В. Алієв [та ін.]. Київ : КНТ, 2021. 224 с.

17. Сучасні теорія і практика соціальної реабілітації: монографія / О. В. Чуйко, А. В. Кунцевська, О. М., Тохтамиш та ін.; за ред. О. В. Чуйко. К. : ВПЦ «Київський університет», 2021. 336 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <https://library.bdpu.org.ua/>
2. Сайт БДПУ <https://bdpu.org.ua/>
3. Медіатека ФДССО
4. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ <https://edu.bdpu.org/login/index.php>